

राष्ट्रीय बातम्या

टी बोर्ड कीटकनाशकांच्या वापरावर उत्पादकांना आदेश जारी करते

- टी बोर्डाने भारतभरातील चहाचे मळे आणि लहान चहा उत्पादकांना त्यांच्या लागवडीवर लेबल दावा नसलेली रसायने किंवा कीटकनाशके वापरणे टाळण्यास सांगितले आहे.

टी बोर्ड ऑफ इंडिया बद्दल

- ही वाणिज्य मंत्रालयाच्या अंतर्गत असलेली एक वैधानिक संस्था आहे जी भारतातील चहा उद्योगाच्या विकासासाठी 1953 मध्ये स्थापन करण्यात आली होती. 1954 मध्ये ते कार्यरत झाले.
- देशाला जगभरातील चहाचा आघाडीचा उत्पादक बनवणे हे त्याचे ध्येय आणि ध्येय आहे ज्यासाठी त्याने अनेक कार्यक्रम आणि योजना स्थापन केल्या.
- संसद सदस्य, चहा उत्पादक, चहाचे व्यापारी, चहाचे दलाल, ग्राहक आणि प्रमुख चहा उत्पादक राज्ये आणि कामगार संघटनांमधून सरकारचे प्रतिनिधी असलेले 31 सदस्य (अध्यक्षांसह) मंडळाची स्थापना केली जाते.
- दर तीन वर्षांनी मंडळाची पुनर्रचना केली जाते.
- मंडळाचे मुख्यालय कोलकाता येथे आहे.

अपंग कर्मचाऱ्यांना 2016 पासून पदोन्नतीमध्ये कोटा मिळेल

- भारत सरकारने 30 जून 2016 पर्यंत सरकारी विभागांमधील पदोन्नतीमध्ये अपंग कर्मचाऱ्यांना आरक्षण देण्याचे धोरण लागू केले आहे.
- हा निर्णय अपंग व्यक्तींना करिअरच्या प्रगतीमध्ये समान संधी सुनिश्चित करण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल दर्शवतो.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- हे धोरण अपंग व्यक्तींच्या (पीडब्ल्यूडी) पदोन्नतीसाठी गट C, B आणि A मधील रिक्त पदांवर 4% आरक्षण प्रदान करते.
- अपंग व्यक्तींचे हक्क कायदा, 2016 द्वारे परिभाषित केल्यानुसार, निर्दिष्ट श्रेणींमध्ये 40% पेक्षा जास्त बेंचमार्क अपंग असलेले कर्मचारी कोट्यासाठी पात्र आहेत.

- सरकारी विभागांमधील उच्च पदांवर PwDs च्या कमी प्रतिनिधित्वाचे निराकरण करणे, त्यांना करिअरच्या शिडीवर चढण्याची वाजवी संधी देणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- कार्मिक आणि प्रशिक्षण विभागाने (DoPT) धोरणाच्या विविध पैलूसाठी मार्गदर्शक तत्त्वे जारी केली आहेत, ज्यात रिक्त पदांची ओळख, अर्ज प्रक्रिया आणि निवड निकष यांचा समावेश आहे.

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

नवीन वंदे भारत लवकरच मुंबई-जालना मार्गावर चालणार आहे

- मुंबई ते जालना दरम्यान नवी वंदे भारत ट्रेन धावण्याची शक्यता आहे.
- ही प्रस्तावित ट्रेन छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस (CSMT) येथून चौथी ट्रेन असेल.

बद्दल:

- वंदे भारत एक्सप्रेस ही एक मध्यम-अंतराची रेल्वे सेवा आहे जी भारतीय रेल्वेद्वारे चालवली जाते,
- ही 2019 मध्ये लाँच करण्यात आले
- ही 160 किमी/ता पर्यंत वेगाने पोहोचण्यास सक्षम आहे, बहुतेक भारतीय गाड्यांपेक्षा लक्षणीय वेगवान आहे.

मध्य रेल्वे आणखी 500 फॉग उपकरणे खरेदी करणार आहे

- खराब हवामानामुळे खराब सिग्नल दृश्यमानतेदरम्यान लोको पायलटना मदत करण्यासाठी मध्य रेल्वे 500 अतिरिक्त धुके सुरक्षा उपकरणे खरेदी करत आहे.
- अपघाताचे धोके कमी करणे हे उद्दिष्ट आहे.
- सध्या मध्य रेल्वेकडे 497 उपकरणे आहेत, जी त्यांच्या अखत्यारीतील विविध रेल्वे विभागांना देण्यात आली आहेत.

विदर्भातील 4 जिल्ह्यांतील आदिवासींच्या आरोग्यावरील MUHS प्रबंध तयार आहे

- महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाच्या (MUHS) नागपूर प्रादेशिक केंद्राने महत्त्वाकांक्षी BLOSSOM प्रकल्पाअंतर्गत एक प्रबंध संकलित केला आहे.
- चार जिल्ह्यांतील 85% आदिवासी लोकसंख्या असलेल्या 18 गावांना या आजारांची तपासणी आणि पाळत ठेवण्यासाठी त्यात समाविष्ट करण्यात आले.
- BLOSSOM सप्टेंबर 2022 मध्ये लाँच करण्यात आले.

- याचा अर्थ स्तनाचा कर्करोग, यकृत रोग, ऑस्टिओपोरोसिस, सिकलसेल, लैंगिक संक्रमित रोग, तोंडाचा कर्करोग, कुपोषण.

- यामुळे चमकणारे धातूचे नमुने आणि दोन्ही बाजूंनी अखंडपणे विणलेल्या आकृतिबंधांसह एक उलट करता येणारे फॅब्रिक तयार होते.

सुशासन दिन

- दरवर्षी 25 डिसेंबर रोजी सुशासन साजरा केला जातो.
- नागरिकांना, विद्यार्थ्यांना, जे देशाचे भविष्य आहेत, त्यांना सरकारच्या जबाबदाऱ्या आणि कर्तव्ये ज्या पूर्ण करणे आवश्यक आहे त्याबद्दल माहिती देणे हा या दिवसाचा उद्देश आहे.
- भारताचे माजी पंतप्रधान अटलबिहारी वाजपेयी यांच्या जयंतीनिमित्त हा दिवस साजरा केला जातो.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 25 डिसेंबर हा अटलबिहारी वाजपेयी यांची जयंती आहे
- त्यांचा जन्म 1924 मध्ये मध्य प्रदेशातील ग्वाल्हेर येथे झाला
- त्यांचे जीवन समर्पण, लवचिकता आणि राजकीय चातुर्याचे पुरावे होते.
- त्यांनी तीन वेळा पंतप्रधानपद भूषवले
- उदारीकरण आणि जागतिकीकरणाच्या युगात वाजपेयींनी महत्त्वपूर्ण आर्थिक सुधारणा सुरू केल्या.
- भारताने 1998 मध्ये अणुचाचण्या घेतल्या आणि वाजपेयींच्या नेतृत्वाखाली अणुशक्ती म्हणून स्वतःची ओळख निर्माण केली.
- राज्याच्या एकात्मतेतील योगदानासाठी ते ओळखले जातात.
- त्यांच्या पंतप्रधानपदाच्या काळात (1998-2004), वाजपेयींच्या सरकारने छत्तीसगड, उत्तराखंड आणि झारखंड या तीन नवीन राज्यांच्या निर्मितीवर देखरेख केली.

हिमरू

- हिमरू हे रेशीम आणि सोन्याचे किंवा चांदीच्या धाग्यांनी विणलेले एक आलिशान ब्रोकेड फॅब्रिक आहे जे मोठ्या प्रमाणावर महाराष्ट्रातील औरंगाबादशी संबंधित आहे.
- हिमरूची उत्पत्ती वादातीत राहिली आहे, मुघल काळात पर्शिया किंवा युरोपला त्याची ओळख पटवून देण्याचे सिद्धांत आहेत.
- हिमरू एक जटिल वेफ्ट-आधारित पिक-अँड-पिक तंत्र वापरतो, जेथे रेशीम ताना धागे सोन्याचे किंवा चांदीचे जरी धागे असलेल्या रेशीम वेफ्टसह जोडलेले असतात.

शालेय शिक्षण विभाग बालवाड्यांचे नियमन करण्यासाठी नवीन कायदा आणणार आहे

- राज्याचा शालेय शिक्षण विभाग राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (NEP) 2020 च्या अनुषंगाने पूर्व-प्राथमिक शिक्षणाचे नियमन करण्यासाठी नवीन कायदा आणण्याच्या तयारीत आहे.
- पुढील शैक्षणिक वर्षापासून त्याची अंमलबजावणी होणार आहे
- शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे आणि मनमानी शुल्कावर नियंत्रण ठेवण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- बालवाडी शिक्षणामध्ये समानता सुनिश्चित करण्याच्या उद्दिष्टांसह, नियमन मान्यता, अभ्यासक्रम मानके आणि किमान सुविधांवर भर देते.

देवेंद्र फडणवीस यांना जपानी विद्यापीठाने मानद डॉक्टरेट बहाल केली

- महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना जपानच्या कोयासान विद्यापीठाने मानद डॉक्टरेट प्रदान केली.
- मूलभूत नागरी पायाभूत सुविधांची उभारणी, जलयुक्त शिवार योजनेसारखे उपक्रम राबविण्यासाठी आणि राज्याच्या औद्योगिक विकासाला चालना देण्याच्या त्यांच्या भूमिकेची पावती म्हणून ते देण्यात आले.

उमेद - महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण उपजीविका

- उमेद, ज्याला महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण उपजीविका अभियान (MSRLM) म्हणूनही ओळखले जाते, हा महाराष्ट्र सरकारने 2011 मध्ये सुरू केलेला राज्यस्तरीय उपक्रम आहे.
- ग्रामीण दारिद्र्य निर्मूलन आणि ग्रामीण समुदायांचे जीवनमान सुधारणे हे उद्दिष्ट आहे.

उद्दिष्टे:

- गरीब कुटुंबांना उत्पन्नाच्या चांगल्या संधी उपलब्ध करून देऊन गरिबी कमी करा.
- क्षमता निर्माण आणि सामाजिक एकत्रीकरणद्वारे ग्रामीण समुदायांना सक्षम बनवा.
- ग्रामीण भागात आत्मनिर्भरता आणि शाश्वत विकासाला चालना देणे.

- उद्योजकता आणि कौशल्य विकासाच्या माध्यमातून दोलायमान ग्रामीण अर्थव्यवस्था निर्माण करा.

मुख्य घटक:

- **स्वयं-सहायता गट (SHGs):** सूक्ष्म-उद्योग, बचत आणि सामूहिक कृतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी महिला-नेतृत्वाखालील स्वयं-सहायता गटांची निर्मिती आणि समर्थन.
- **कौशल्य विकास आणि प्रशिक्षण:** कृषी, वस्त्रोद्योग आणि हस्तकला यासारख्या विविध क्षेत्रांमध्ये व्यावसायिक प्रशिक्षण आणि कौशल्य विकास कार्यक्रम प्रदान करणे.
- **आर्थिक समावेश:** बँका आणि मायक्रोफायनान्स संस्थांसह भागीदारीद्वारे स्वयंसहाय्य गट आणि व्यक्तींसाठी क्रेडिट आणि वित्तीय सेवांमध्ये प्रवेश सुलभ करणे.
- **पायाभूत सुविधांचा विकास:** रस्ते, बाजारपेठा आणि इतर आवश्यक सुविधांचे बांधकाम करून ग्रामीण पायाभूत सुविधांमध्ये सुधारणा करणे.
- **नैसर्गिक संसाधन व्यवस्थापन:** जमीन, पाणी आणि वन संसाधने व्यवस्थापित करण्यासाठी शाश्वत पद्धतींना प्रोत्साहन देणे.

NGT ने आर्सेनिक आणि फ्लोराईड भूजलाच्या उपस्थितीबद्दल महाराष्ट्राला नोटीस बजावली

- राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाने महाराष्ट्रासह 24 राज्यांना आणि चार केंद्रशासित प्रदेशांना भूजलामध्ये आर्सेनिक आणि फ्लोराईडच्या अस्तित्वाबाबत नोटीस बजावली आहे.
- या धातू किंवा रसायनांची उपस्थिती "अत्यंत गंभीर" आहे आणि "तात्काळ प्रतिबंधात्मक आणि संरक्षणात्मक पावले" आवश्यक आहेत.
- **आर्सेनिकचे परिणाम:** आर्सेनिकच्या दीर्घकालीन संपर्कामुळे अनेक आरोग्य समस्या उद्भवू शकतात, यासह:
 - त्वचेचे घाव आणि हायपरकेराटोसिस (त्वचेचे जाड होणे)
 - त्वचा, मूत्राशय, फुफ्फुस आणि इतर अवयवांचा कर्करोग
 - हृदय व रक्तवाहिन्यासंबंधी रोग
 - मधुमेह
 - मुलांमध्ये विकासात्मक समस्या
 - न्यूरोलॉजिकल विकार
- सुरक्षित पातळी: WHO नुसार, पिण्याच्या पाण्यात आर्सेनिकची सुरक्षित मर्यादा 10 मायक्रोग्राम प्रति लिटर ($\mu\text{g/L}$) आहे.

- **फ्लोराईडचे परिणाम:** योग्य प्रमाणात फ्लोराईड दंत पोकळी टाळण्यास मदत करते, परंतु जास्त प्रदर्शनामुळे हे होऊ शकते:
 - दंत फ्लोरोसिस (दात विकृत होणे आणि कमकुवत होणे)
 - स्केलेटल फ्लोरोसिस (हाडे आणि सांधे मध्ये कडकपणा आणि वेदना)
 - गॅस्ट्रोइंटेस्टाइनल समस्या
 - न्यूरोलॉजिकल नुकसान
- सुरक्षित पातळी: हवामान आणि लोकसंख्येच्या वयावर आधारित समायोजनेने WHO 1.5 mg/L च्या फ्लोराईड पातळीची शिफारस करतो.

बद्दल:

- राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण (NGT) ही भारतातील एक विशेष संस्था आहे जी पर्यावरण संरक्षण आणि जंगले आणि इतर नैसर्गिक संसाधनांच्या संवर्धनाशी संबंधित प्रकरणे जलद निकाली काढण्यासाठी स्थापन करण्यात आली आहे.
- राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण कायदा, 2010 अंतर्गत पर्यावरणीय विवादांचे निराकरण करण्यासाठी आणि अशा प्रकरणांमध्ये जलद न्याय मिळवून देण्यासाठी त्याची स्थापना करण्यात आली.
- NGT ही अर्ध-न्यायिक संस्था आहे
- पारंपारिक न्यायालयांशी संबंधित विलंब कमी करून पर्यावरणीय विवादांचे जलद निराकरण करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

BILINGUAL

ADDAPEDIA

e-Books

NATIONAL |
INTERNATIONAL |
REGIONAL |
STATE SPECIFIC
CURRENT AFFAIRS
CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS

GN1 कोरोना

- **Gen1 संसर्ग**, जो भारतातील अनेक राज्यांमध्ये वेगाने पसरत आहे, तो गोवा, तामिळनाडू, कर्नाटक, तेलंगणा, केरळ आणि महाराष्ट्र यासारख्या अनेक राज्यांमध्येही पसरत असल्याचे नोंदवले गेले आहे.
- **GN1 कोरोना** हा कोरोनाव्हायरस कुटुंबातील तुलनेने नवीन प्रकार आहे, जो 2023 मध्ये चीनमध्ये प्रथम ओळखला गेला.
- विद्यमान प्रकारांच्या तुलनेत, ते वैशिष्ट्ये आणि संभाव्य जोखमींमधील काही फरक दर्शविते.

बोन मॅरो ट्रान्सप्लांटचे प्रणेते ऑन्को ओपीडी सुरू करतात

- देशात अस्थिमज्जा प्रत्यारोपणाची सुरुवात करणारे पुण्याचे डॉक्टर सुरेश अडवाणी यांनी तळेगाव येथे ऑन्कोलॉजी ओपीडी सुरू केली आहे, जिथे त्यांनी 1982 मध्ये त्यांची पहिली ऑन्कोसर्जरी केली होती.
- ऑन्को लाईफ कॅन्सर सेंटरमध्ये केमोथेरेपी वॉर्ड देखील आहे.
- केंद्र दर दुसऱ्या शनिवारी ओपीडी आयोजित करेल.

सेलूचा भुरे झोनल मीटमध्ये 100 मीटर कांस्यपदक जिंकणारा NU चा पहिला धावपटू आहे

- आदर्श बुरे हा भुवनेश्वर येथे पार पडलेल्या उत्तर-पूर्व पश्चिम विभागीय आंतरविद्यापीठ एथलेटिक्स संमेलनाच्या 100 मीटर शर्यतीत कांस्यपदक जिंकणारा पहिला नागपूर विद्यापीठाचा धावपटू ठरला.

पाटगाव प्रकल्पासाठी अदानी ग्रीनच्या माती परीक्षणावर तात्पुरती स्थगिती

- कोल्हापूर वनविभागाचे उप वनसंरक्षक (DCF) यांनी अदानी ग्रीन एनर्जी लिमिटेड (AGEL) ला जिल्ह्यातील बुदरगड तालुक्यातील पाटगाव धरणाच्या बँकवॉटरमधील वनक्षेत्रातील माती परीक्षणासाठी प्रस्तावित पंप जलविद्युत प्रकल्पाच्या परवानगीला तात्पुरती स्थगिती दिली आहे.
- सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कुडाळ तालुक्यातील पाटगाव आणि आंजिवडे गावात हा प्रकल्प साकारणार आहे.

सिडको 2024 मध्ये NAINA मध्ये ₹ 14,321 कोटी पायाभूत प्रकल्पांची योजना आखत आहे

- शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळ (सिडको) ने महाराष्ट्रातील NAINA प्रदेशात ₹14,321 कोटी

रुपयांच्या पायाभूत सुविधा प्रकल्पांसाठी योजना जाहीर केल्या आहेत.

- या प्रकल्पांमध्ये रस्त्यांचे जाळे, वादळी पाण्याचे व्यवस्थापन, पाणीपुरवठा, गटार आणि विद्युत कामे यांचा समावेश असेल.
- तत्काळ राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पांची निविदा प्रक्रिया जानेवारी 2024 मध्ये करण्यात येणार आहे.

1 जानेवारीपासून रिअल इस्टेट एजंटसाठी कोणतीही नोंदणी किंवा नूतनीकरण नाही

- 1 जानेवारी, 2024 पासून, भारतीय रिअल इस्टेट क्षेत्रावर एक महत्त्वपूर्ण बदल परिणाम करेल कारण वैध MahaRERA रिअल इस्टेट एजंट प्रमाणपत्राशिवाय रिअल इस्टेट एजंटसाठी कोणतीही नवीन नोंदणी किंवा नूतनीकरण होणार नाही.
- महाराष्ट्र रिअल इस्टेट रेग्युलेशन अथॉरिटीने रिअल इस्टेट एजंटना त्यांच्या परवान्यांची नोंदणी किंवा नूतनीकरण करण्यासाठी प्रशिक्षण आणि प्रमाणपत्र घेणे बंधनकारक केले आहे.
- उद्योगात व्यावसायिकता, पारदर्शकता आणि ग्राहक संरक्षण वाढवणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

इंडिगोने मुंबई ते अयोध्येपर्यंतची पहिली थेट विमानसेवा जाहीर केली

- इंडिगोने उत्तर प्रदेशातील अध्यात्मिक शहर असलेल्या मुंबई आणि अयोध्यादरम्यान प्रथमच थेट विमानसेवा सुरू करण्याची घोषणा केली आहे.
- अयोध्या हे भगवान रामाच्या सहवासासाठी ओळखले जाते.
- या दैनंदिन उड्डाणे 15 जानेवारी 2024 रोजी सुरू होतील, जे यात्रेकरू आणि प्रवाशांसाठी एक सोयीस्कर आणि जलद पर्याय आणतील जे आर्थिक राजधानीला पवित्र शहराशी जोडतील.

महाराष्ट्रातील मदरशांना आता आधुनिकीकरणासाठी 10 लाख रुपये मिळणार आहेत

- महाराष्ट्र सरकारने राज्यातील मदरशांच्या आधुनिकीकरणासाठी वार्षिक अनुदानात दहापट वाढ करण्याची घोषणा केली आहे.
- पूर्वी, मदरशांना वर्षाला फक्त ₹2 लाख मिळत होते, परंतु नवीन झाकीर हुसेन मदरसा आधुनिकीकरण

योजनेंतर्गत, प्रत्येक मदरशांना आता वार्षिक ₹10 लाख मिळतील.

- संपूर्ण महाराष्ट्रातील मदरशांमध्ये वर्गखोल्या, ग्रंथालये, प्रयोगशाळा आणि संगणक प्रयोगशाळा यासह शैक्षणिक पायाभूत सुविधा, शिक्षणाचे वातावरण सुधारणे आणि एकूणच शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

कोयना धरणातून पुन्हा पाण्याचा विसर्ग सुरू

- सांगली जिल्ह्यातील वाढती मागणी पूर्ण करण्यासाठी महाराष्ट्रातील महत्त्वाचा जलस्रोत असलेल्या कोयना धरणातून पाण्याचा विसर्ग पुन्हा सुरू झाला आहे.
- सांगली जिल्ह्याची सिंचनाची मागणी पूर्ण करण्यासाठी कोयना धरणातून 1050 क्युसेक पाण्याचा विसर्ग कृष्णा नदीत सुरू करण्यात आला आहे.
- अलीकडच्या काळात पावसाची कमतरता आणि कृष्णा सारख्या नद्यांच्या पाण्याची पातळी कमी झाल्यामुळे हे घडले.

2024 मध्ये भारताच्या रिअल इस्टेट क्षेत्राच्या वाढीला चालना देणाऱ्या प्रमुख शहरांमध्ये मुंबई, पुणे

- आपल्या ताज्या विश्लेषणात, हाउसिंग.कॉम ने 2024 मध्ये भारताच्या निवासी रिअल इस्टेट क्षेत्राच्या अपेक्षित वाढीला चालना देणारे प्रमुख खेळाडू म्हणून मुंबई, पुणे आणि हैदराबादला ओळखले आहे.
- ऑनलाइन गृहखरेदी करणाऱ्या क्रियाकलापांवर लक्ष केंद्रित करणारा डेटा, येल्या काही महिन्यांत या क्षेत्राच्या कथनाला आकार देण्यासाठी डायनॅमिक हब म्हणून या शहरांना अधोरेखित करतो.

वाघ नख राज्यात आणले जाईल

- आदिलशाही सेनापती अफझलखानला मारण्यासाठी छत्रपती शिवाजी महाराजांनी वापरल्याचा दावा केलेली वाघ नख महाराष्ट्रात परत आणली जातील, असे राज्याचे सांस्कृतिक कार्य मंत्री म्हणाले.

बद्दल:

- हा वाघाच्या पंजाचा खंजीर आहे जो मराठा योद्धा राजा छत्रपती शिवाजी महाराजांनी वापरला होता.
- लंडनमधील व्हिक्टोरिया आणि अल्बर्ट म्युझियममधून ते महाराष्ट्रात परतणार आहे.

पुणे, नाशिकला उसासाठी 10.3% रिकव्हरी रेट मिळतो

- राज्य साखर आयुक्त कार्यालयाने महाराष्ट्रातील पाचही महसूल विभागांसाठी आधारभूत साखर वसुली दर निश्चित केला आहे.
- पुणे आणि नाशिक विभागांसाठी वसुली दर 10.25% असेल, तर उर्वरित तीन विभागांसाठी तो 9.50% असेल.
- पुणे आणि नाशिक विभागातील गिरण्यांना प्रति टन 3150 रुपये, तर इतर तीन विभागातील गिरण्यांना प्रतिटन 2920 रुपये मोजावे लागणार आहेत.

टीप:

- उच्च रिकव्हरी रेट म्हणजे त्याच रकमेतून जास्त साखर काढली जाते, ज्यामुळे शेतकऱ्यांना जास्त पेमेंट मिळते.

मुंबईत वेस्ट टू एनर्जी प्लांटस येत आहेत

- मुंबई कचरा व्यवस्थापनाच्या संकटाशी झुंजत आहे, दररोज 6,000 मेट्रिक टन घनकचरा तयार होतो, त्यातील 70% सेंद्रिय आहे.
- या समस्येचे निराकरण करण्यासाठी आणि हरित पद्धतींना चालना देण्यासाठी, बृहन्मुंबई महानगरपालिका (BMC) पाच प्रमुख नागरी रुग्णालयांमध्ये मिनी कचरा ते ऊर्जा प्रकल्प उभारत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- पाच रुग्णालये: केईएम रुग्णालय, सायन रुग्णालय, राजावाडी रुग्णालय, टीबी रुग्णालय (शिवरी), आणि नायर रुग्णालय (मुंबई सेंट्रल) येथे ही रोपे असतील.
- जैव-मिथेनेशन तंत्रज्ञान: प्रत्येक वनस्पती बायो-मिथेनेशन तंत्रज्ञानाचा वापर करेल, जे सेंद्रिय कचरा जसे की अन्न भंगार आणि बागेची छाटणी बायोगॅसमध्ये रूपांतरित करते.
- कचरा क्षमता: प्रत्येक प्लांट दररोज सुमारे 2 मेट्रिक टन सेंद्रिय कचऱ्यावर प्रक्रिया करेल.

महाराष्ट्राने ऊस उत्पादन, साखर उत्पादनात वाढ नोंदवल्याने भारतातील साखर क्षेत्र उत्साही आहे

- महाराष्ट्र आणि कर्नाटक या दोन प्रमुख ऊस उत्पादक राज्यांमधून उत्पादनात वाढ झाल्यामुळे 2023-24 च्या गाळप वर्षासाठी भारताच्या साखर उत्पादनात सकारात्मक कल अपेक्षित आहे.
- दोन्ही राज्यांतील मिलर्सनी प्रति हेक्टर उत्पादन वाढल्याची नोंद केली आहे ज्यामुळे त्यांनी त्यांच्या उत्पादनाच्या आकडेवारीत 10 ते 15 टक्क्यांनी सुधारणा केली आहे.

- राष्ट्रीय स्तरावर, हंगामाच्या सुरुवातीला साखरेचे उत्पादन 291.50 लिटरच्या तुलनेत 305 लाख टन (लि.) पर्यंत पोहोचण्याची अपेक्षा आहे.

BKC चा 292 वर खराब AQI आहे, कांदिवलीचा सर्वोत्तम 77 आहे

- मुंबईची हवेची गुणवत्ता मिश्रित राहिली आहे, काही भागात प्रदूषणाच्या अस्वास्थ्यकर पातळीचा सामना करावा लागत आहे तर काही भागात तुलनेने स्वच्छ हवा आहे.
- वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स (BKC), शहराचे आर्थिक केंद्र, 292 च्या खराब वायु गुणवत्ता निर्देशांकाशी (AQI) संघर्ष करत आहे, तर कांदिवली, पश्चिम उपनगर, 77 च्या AQI सह सहज श्वास घेत आहे, जो 'मध्यम' श्रेणीमध्ये येतो.

BKC मधील उच्च AQI खालील कारणांमुळे आहे:

- वाहतूक कोंडी:** BKC हे एक प्रमुख व्यावसायिक केंद्र आहे ज्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात वाहतूक होते, ज्यामुळे वाहनांमधून उत्सर्जन वाढते.
- बांधकाम क्रियाकलाप:** चालू बांधकाम प्रकल्प धूळ आणि कण तयार करू शकतात, ज्यामुळे हवेच्या गुणवत्तेवर आणखी परिणाम होतो.
- मर्यादित हिरवे आच्छादन:** इतर क्षेत्रांच्या तुलनेत, BKC मध्ये कमी हिरवीगार जागा आहे, जी प्रदूषके शोषून घेण्यास आणि हवेची गुणवत्ता सुधारण्यास मदत करते.

राज्य बातम्या

चवितु नाटकम्

- चवितु नाटकम् हा रंगीबेरंगी आणि जोमदार नाट्यप्रकार आहे
- पात्रांचा आकर्षक मेक-अप, त्यांचे विस्तृत पोशाख, तपशीलवार हावभाव आणि सुव्यवस्थित शरीराच्या हालचालींमुळे ही एक लोककला मानली जाते.
- असे मानले जाते की केरळमधील कोडुंगल्लूर येथे ख्रिश्चन धर्माच्या प्रसाराने कलाप्रकार विकसित झाला.
- पोर्तुगीजांनी ही कला केरळमध्ये आणली असावी असे मानले जाते.
- चित्रा थंपी पिल्ला आणि वेदनायकन पिल्ला हे या कलाप्रकाराचे प्रवर्तक मानले जातात.

आंतरराष्ट्रीय बातम्या

निर्वासितांसाठी संयुक्त राष्ट्र उच्चायुक्त (UNHCR)

- संयुक्त राष्ट्र निर्वासितांसाठी उच्चायुक्त (UNHCR) ने अंदामान आणि निकोबार बेटांवरील भारतीय अधिकाऱ्यांचे कृतज्ञता व्यक्त करत 142 रोहिण्या निर्वासितांची काळजी घेतली, ज्यांची बोट शहीद दीपजवळ तटीय सुरक्षा यंत्रणांनी अडवली.

UNHCR बद्दल

- निर्वासितांसाठी युनायटेड नेशन्स उच्चायुक्त (UNHCR) ही संयुक्त राष्ट्रांची एजन्सी आहे जी निर्वासितांना, बळजबरीने विस्थापित झालेल्या समुदायांना आणि राज्यविहीन लोकांना मदत आणि संरक्षण देण्यासाठी आणि त्यांच्या स्वैच्छिक प्रत्यावर्तन, स्थानिक एकात्मता किंवा तिसऱ्या देशात पुनर्वसन करण्यात मदत करण्यासाठी अनिवार्य आहे.
- याचे मुख्यालय जिनेव्हा, स्वित्झर्लंड येथे आहे.
- UNHCR ची निर्मिती 1950 मध्ये दुसऱ्या महायुद्धामुळे उद्भवलेल्या निर्वासितांच्या संकटाला तोंड देण्यासाठी करण्यात आली.
- 1951 च्या शरणार्थी अधिवेशानाने एजन्सीच्या कार्याची व्याप्ती आणि कायदेशीर चौकट स्थापित केली, ज्याने सुरुवातीला युद्धामुळे उखडलेल्या युरोपीयांवर लक्ष केंद्रित केले.

कतार न्यायालयाने आठ भारतीयांची फाशीची शिक्षा रद्द केली

- परराष्ट्र मंत्रालयाने पुष्टी केली की दोहा येथील अपील न्यायालयाने आठ भारतीय नागरिकांच्या फाशीची शिक्षा जन्मठेपेत बदलली आहे.
- गेल्या वर्षी अटक करण्यात आलेले आठही जण दहरा ग्लोबल डिफेन्स सर्व्हिसेस कंपनीचे कर्मचारी होते.
- या आठ जणांना पूर्वी दरोड्याच्या प्रयत्नादरम्यान एका कतारी नागरिकाच्या मृत्यूशी संबंधित आरोपांसाठी दोषी ठरवण्यात आले होते.

हुथी हल्ले - जागतिक शिपिंगला धोका

- हुथी बंडखोरांनी लाल समुद्रातील व्यापारी जहाजांवर अलीकडेच केलेल्या ड्रोन हल्ल्यांमुळे सागरी सुरक्षेबद्दल चिंता वाढली आहे, जागतिक व्यापार मार्ग विस्कळीत झाले आहेत आणि संभाव्य अर्थव्यवस्थेवर परिणाम झाला आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- या हल्ल्यांमुळे काही शिपिंग कंपन्यांना जहाजे पुन्हा मार्गस्थ करण्यास, लाल समुद्र टाळण्यास आणि ऑपरेशनल खर्चात वाढ करण्यास प्रवृत्त केले आहे.
- भारताने या प्रदेशातील संभाव्य धोक्यांचा सामना करण्यासाठी आणि सागरी क्रियाकलापांवर नजर ठेवण्यासाठी विविध संसाधने तैनात करून आपली उपस्थिती वाढवली आहे.
- 23 डिसेंबर रोजी, लाल समुद्रातील संकट भारतीय पाण्यावर पोहोचले कारण लायबेरियन ध्वजांकित व्यापारी जहाज केम प्लूटो मंगळूर बंदराकडे जात होते, गुजरातमधील पौरबंदरपासून सुमारे 271 मैलांवर, भारतीय अनन्य आर्थिक क्षेत्राच्या (EEZ) बाहेर एका प्रक्षेपकाने आदळले होते.
- गाझामधील हमास विरुद्ध इस्रायलच्या हल्ल्यानंतर येमेनमधील हुथी बंडखोरांनी लाल समुद्रातील व्यावसायिक शिपिंगवर क्षेपणास्त्र आणि ड्रोन हल्ल्यांमध्ये तीव्र वाढ झाल्याच्या पार्श्वभूमीवर हे करण्यात आले आहे.

अर्थव्यवस्था बातम्या

अक्षय ऊर्जा गुंतवणूक

- ऊर्जा मंत्रालयाच्या अंदाजानुसार भारताने 2024 मध्ये अक्षय ऊर्जा (RE) प्रकल्पांमधील गुंतवणुकीत 83% पेक्षा जास्त वाढ होऊन सुमारे \$16.5 अब्ज होईल कारण देशाने कार्बन उत्सर्जन कमी करण्यासाठी ऊर्जा संक्रमणावर लक्ष केंद्रित केले आहे.
- 2030 पर्यंत 500 GW अक्षय ऊर्जा मिळवण्याच्या भारताच्या महत्वाकांक्षी उद्दिष्टाच्या अनुषंगाने आणि जीवाश्म इंधनापासून एकूण ऊर्जा निर्मिती क्षमता 50% पेक्षा कमी करण्याच्या त्याच्या संकल्पाच्या अनुषंगाने हे आहे.

भारताने 2070 पर्यंत निव्वळ शून्य उत्सर्जनाचे लक्ष्य निश्चित केले आहे.

कराराच्या बातम्या

भारत-आसियान 2024 च्या सुरुवातीस 15 वर्षांचा व्यापार करार पुनर्संचयित करेल

- भारत आणि दहा सदस्यीय असोसिएशन ऑफ साउथ ईस्ट एशियन नेशन्स (ASEAN) त्यांच्या दीड दशक जुन्या मुक्त व्यापार कराराचे (FTA) "आधुनिकीकरण" करण्यासाठी वाटाघाटी सुरू करतील, ज्यामुळे सध्या

नवी दिल्ली विरुद्धच्या करारामध्ये अधिक समतोल साधला जाईल. .

- कामगार, पर्यावरण, लघु आणि मध्यम उद्योग (एसएमई) आणि लिंग यासारखी नवीन क्षेत्रे बाहेर ठेवली जाण्याची शक्यता आहे.
- ऑगस्ट 2009 मध्ये स्वाक्षरी झालेल्या आसियान इंडिया ट्रेड इन गुड्स करार (AITGA)च्या पुनरावलोकनासाठी भारत दीर्घ काळापासून दबाव आणत आहे, कारण या करारामुळे ASEAN साठी विषम लाभ झाला.

तुम्हाला माहित आहे का?

- 2022-23 मध्ये भारताच्या जागतिक व्यापारात 10 सदस्यीय आसियान प्रदेशाचा वाटा 11.3% होता.

आसियान बदल

- दक्षिणपूर्व आशियाई राष्ट्रांची असोसिएशन ही एक प्रादेशिक संघटना आहे जी आशिया-पॅसिफिकच्या उत्तर-वसाहतिक राज्यांमधील वाढत्या तणावादरम्यान राजकीय आणि सामाजिक स्थिरतेला प्रोत्साहन देण्यासाठी स्थापन करण्यात आली होती.
- "एक दृष्टी, एक ओळख, एक समुदाय" हे आसियानचे ब्रीदवाक्य आहे.
- 8 ऑगस्ट हा दिवस आसियान दिवस म्हणून पाळला जातो.
- आसियान सचिवालय - इंडोनेशिया, जकार्ता.
- 10 सदस्यीय आसियानमध्ये इंडोनेशिया, मलेशिया, फिलीपिन्स, सिंगापूर, थायलंड, ब्रुनेई, व्हिएतनाम, लाओस, म्यानमार आणि कंबोडिया यांचा समावेश आहे.

हायड्रोग्राफिक सर्वेक्षणावर भारत-मालदीव संबंध

- मालदीव मंत्रिमंडळाने जलविज्ञान क्षेत्रात सहकार्यासाठी भारतासोबत सामंजस्य कराराचे नूतनीकरण करण्याचा निर्णय घेतला.
- 2019 मध्ये स्वाक्षरी केलेला करार 2024 मध्ये संपणार आहे.

हायड्रोग्राफी बदल

- डेटा, नकाशे आणि तक्ते संकलित करून विश्लेषित करून महासागर, समुद्र आणि इतर जलस्रोतांचा अभ्यास करणे हे शास्त्र आहे.
- उपयोजित विज्ञानापासून शाखा काढून, ते पाण्याच्या शरीराच्या भौतिक गुणधर्मांचे मोजमाप आणि वर्णन करते आणि कालांतराने ते कसे बदलू शकतात याचा अंदाज लावतात.
- हे प्रामुख्याने नेव्हिगेशनच्या सुरक्षेसाठी हाती घेतल्याचे सांगितले जात असले तरी, ते आर्थिक विकास, सुरक्षा

आणि संरक्षण, वैज्ञानिक संशोधन आणि पर्यावरण संरक्षण यासारख्या इतर क्रियाकलापांना देखील समर्थन देते.

- हायड्रोग्राफिकल मोजमापांमध्ये **भरती, प्रवाह आणि लहरी माहिती** समाविष्ट असते.

भारताचे कौशल्य

- भारत 1955 पासून **इंटरनॅशनल हायड्रोग्राफिक ऑर्गनायझेशन (IHO)** चा सक्रिय सदस्य आहे.
- इंडियन नेव्हल हायड्रोग्राफिक डिपार्टमेंट (INHD)** ची स्थापना 1874 मध्ये कोलकाता येथे झाली.
- ही **हायड्रोग्राफिक सर्वेक्षणासाठी नोडल एजन्सी** आहे आणि त्यांच्याकडे स्वदेशी बनावटीच्या आधुनिक सर्वेक्षण जहाजांचा ताफा आहे. भारत हिंद महासागर क्षेत्रातील अनेक देश आणि आफ्रिकन आणि पूर्व आशियाई देश जसे की मॉरिशस, सेशेल्स, टांझानिया, मालदीव, मोझांबिक, व्हिएतनाम, म्यानमार, केनिया आणि श्रीलंका यांच्याशी भागीदारी करतो.
- INHD अंतर्गत कार्यरत नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ हायड्रोग्राफी** येथे 39 देशांतील कर्मचाऱ्यांनी प्रशिक्षण घेतले आहे.

कुडनकुलम अणुऊर्जा प्रकल्प

- भारत आणि रशियाने कुडनकुलम अणुऊर्जा प्रकल्पाच्या **भविष्यातील वीजनिर्मिती युनिटच्या बांधकामाशी** संबंधित काही "अत्यंत महत्त्वाच्या" करारांवर स्वाक्षरी केली.

महत्त्वाचे मुद्दे

- कुडनकुलम अणुऊर्जा प्रकल्प, **भारतातील सर्वात मोठा**, रशियाच्या तांत्रिक सहाय्याने **तामिळनाडूमध्ये बांधला जात** आहे.
- मार्च 2002 मध्ये बांधकामाला सुरुवात** झाली.
- फेब्रुवारी 2016 पासून, कुडनकुलम एनपीपीचे पहिले पॉवर युनिट त्याच्या 1,000 मेगावॉट क्षमतेवर स्थिरपणे कार्यरत आहे.
- हा **प्लॉट 2027 मध्ये पूर्ण क्षमतेने कार्य करण्यास सुरुवात करेल** अशी अपेक्षा आहे.

रशिया, नासा 2025 पर्यंत संयुक्त ISS उड्डाणे सुरू ठेवण्यास सहमत आहेत

- चालू भू-राजकीय तणाव असूनही, **रशिया आणि नासा यांनी किमान 2025 पर्यंत आंतरराष्ट्रीय अंतराळ स्थानकावर (ISS) संयुक्त उड्डाणे सुरू ठेवण्याचे मान्य केले आहे.**

- या निर्णयामुळे परिभ्रमण प्रयोगशाळेचे **अखंड ऑपरेशन सुनिश्चित होते**, जे विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील आंतरराष्ट्रीय सहकार्याचे ऐतिहासिक उदाहरण आहे.
- करारामध्ये **दोन्ही देशांच्या अंतराळयानाद्वारे कूची डिलिव्हरी, तसेच आयएसएसवर अमेरिकन आणि रशियन अंतराळवीरांच्या सतत उपस्थितीची हमी** समाविष्ट आहे.

केंद्र, आसाम यांनी उल्फा गटाशी शांतता करार केला

- केंद्रीय गृहमंत्रालय आणि आसाम सरकारने **युनायटेड लिबरेशन फ्रंट ऑफ असोम (ULFA)** च्या प्रो-टॉकिंग गटाशी समझोता करारावर स्वाक्षरी केली.
- गटाच्या कार्यकर्त्यांनी **शस्त्रे समर्पण करण्यास, त्यांच्या छावण्या सोडण्यास आणि शांततापूर्ण लोकशाही प्रक्रियेत सहभागी होण्याचे मान्य केले आहे.**

उल्फा बद्दल

- युनायटेड लिबरेशन फ्रंट ऑफ आसाम (ULFA) ही ईशान्य भारतीय आसाम राज्यात कार्यरत असलेली **सशस्त्र फुटीरतावादी संघटना** आहे.
- आसाम संघर्षात सशस्त्र लढा देऊन स्थानिक आसामी लोकांसाठी आसाम हे स्वतंत्र सार्वभौम राष्ट्र राज्य स्थापन करण्याचा त्यांचा प्रयत्न** आहे.
- भारत सरकारने **1990 मध्ये या संघटनेला दहशतवादी संघटना म्हणून बंदी** घातली.

अर्जेन्टिनाबरोबर लिथियम करार

- खाण मंत्रालयाने, सरकारी मालकीच्या **खनिज बिदेश इंडिया लिमिटेड (KABIL)** मार्फत, पाच-विषम लिथियम ब्लॉक्सच्या संभाव्य संपादन आणि विकासासाठी **अर्जेन्टिनाच्या** खाण कामगार **CAMYEN** सोबत मसुदा शोध आणि विकास करार केला आहे.
- कंपनीने खनिजाचे 'संभाव्य शोध, उत्खनन, प्रक्रिया आणि व्यावसायिकीकरण' यासाठी **चिलीच्या खाण कामगार ENAMI** सोबत नॉन-डिक्लोजर करार देखील केला आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- लॉटिन अमेरिकन राष्ट्रे, प्रामुख्याने **चिली आणि अर्जेन्टिना, जगातील 30-35% पुरवठा** करतात.
- चिली, जगातील लिथियम साठ्यापैकी 11%, 26% गरजांचा पुरवठा करते; तर अर्जेन्टिना जागतिक राखीव साठ्यापैकी पाचव्या भागाचा पुरवठा सुमारे 6% करतो.
- ऑस्ट्रेलिया जगातील इतर मोठ्या उत्पादकांपैकी एक आहे.

योजना आणि समित्यांशी संबंधित बातम्या

पोलाद क्षेत्रासाठी PLI 2.0

- 2024 मध्ये पोलाद क्षेत्रासाठी पुरेसा कच्च्या मालाचा पुरवठा सुनिश्चित करण्यासाठी सरकार **प्रोडक्शन लिंकड इन्सेंटिव्ह (PLI) स्कीम 2.0** वर काम करत आहे.

प्रोडक्शन लिंकड इन्सेंटिव्ह स्कीम 2.0 बदल

- ही योजना देशांतर्गत उत्पादनाला चालना देण्यासाठी आणि मूल्य शृंखलेत मोठी गुंतवणूक आकर्षित करण्यासाठी आर्थिक प्रोत्साहन प्रस्तावित करते.
- PLI 2.0 योजनेअंतर्गत लक्ष्य विभागांमध्ये लॅपटॉप, टॅब्लेट, ऑल-इन-वन पीसी आणि सर्व्हर आणि अल्ट्रा स्मॉल फॉर्म फॅक्टर यांचा समावेश असेल.
- अंमलबजावणी:** PLI 2.0 योजना मार्गदर्शक तत्वांमध्ये निर्दिष्ट केलेल्या पात्रता निकषांची पूर्तता करणाऱ्या जागतिक आणि देशांतर्गत दोन्ही कंपन्यांना निर्दिष्ट लक्ष्य विभागामध्ये भारतातील वस्तूंच्या उत्पादनासाठी समर्थन मिळेल.
- हायब्रीड (जागतिक/देशांतर्गत) श्रेणीतील अर्जदारांचे वर्गीकरण** कंपनी देशांतर्गत आहे की जागतिक यावरून ठरवले जाईल.
- कार्यकाळ:** PLI 2.0 योजनेअंतर्गत दिलेले प्रोत्साहन 6 वर्षांच्या कालावधीसाठी लागू असेल
- आधारभूत वर्ष:** उत्पादित वस्तूंच्या निव्वळ वाढीव विक्रीच्या गणनेसाठी, आधारभूत वर्ष हे आर्थिक वर्ष 2022-23 असेल.

आयुष्मान कार्डमध्ये महिलांचा वाटा 49% आहे

- भारतीय आरोग्य मंत्रालयाने अलीकडेच असे उघड केले आहे की आयुष्मान कार्डपैकी जवळजवळ 49% कार्डे, ज्यांना **प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना (PMJAY) कार्ड** म्हणूनही ओळखले जाते, **महिलांकडे आहेत.**
- हे भारतातील आरोग्यसेवेसाठी **सर्वसमावेशकता आणि न्याय्य प्रवेशाच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल** दर्शवते.

महत्वाचे मुद्दे:

- वाढलेला सहभाग:** आकृती महिलांमध्ये आयुष्मान भारत योजनेची वाढती जागरूकता आणि उपयोग दर्शवते.
- महिलांचे सक्षमीकरण:** दर्जेदार आरोग्यसेवेचा प्रवेश स्त्रियांना त्यांच्या आरोग्याची आणि आरोग्याची जबाबदारी घेण्यास सक्षम बनवते, ज्यामुळे एकूणच आरोग्याचे परिणाम सुधारतात.

- महिलांच्या आरोग्यावर लक्ष केंद्रित करा:** या योजनेमध्ये आरोग्याच्या विविध समस्या आणि गरजा लक्षात घेऊन विशेषतः महिलांसाठी तयार करण्यात आलेल्या 141 आरोग्य लाभ पॅकेजेसचा समावेश आहे.

COVID-19-ग्रस्त MSME 1 जानेवारीपासून नवीन रिलीफ विंडो टॅप करू शकतात

- कोविड-19 महामारीमुळे विपरित परिणाम झालेले सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग (एमएसएमई) 1 जानेवारीपासून नवीन मदत विंडो टॅप करू शकतात.**
- ही **नवीन विंडो** त्यांच्यासाठी **विवाद से विश्वास** । योजनेंतर्गत **नवीन दावे** सादर करण्यासाठी उघडेल, **कर, व्याज आणि दंड यांच्याशी संबंधित प्रलंबित खटल्यांपासून सूट देईल.**

विवाद से विश्वास । योजना

- विवाद से विश्वास । योजना 2020 मध्ये लाँच** करण्यात आली.
- व्यवसाय आणि सरकार यांच्यातील कर विवाद परस्पर कराराद्वारे सोडवणे हा यामागचा उद्देश** आहे.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या

एअरजेल फायबर

- ध्रुवीय अस्वलाच्या फरच्या संरचनेपासून प्रेरित होऊन, संशोधक **विणण्यायोग्य एअरजेल फायबर** सादर करतात.
- तंतू **धुण्यायोग्य, रंगवता येण्याजोगे, टिकाऊ आणि प्रगत कापडात** वापरण्यासाठी योग्य आहेत.
- यामुळे संशोधकांना इतर वैशिष्ट्यांसह प्रभावी थर्मल इन्सुलेशनचे प्रदर्शन करणाऱ्या स्वेटरमध्ये त्यांची चाचणी घेण्याची परवानगी मिळाली.
- थर्मल इन्सुलेशनसाठी** एरोजेल्स ही एक **आदर्श सामग्री** आहे.
- एन्कॅप्स्युलेटेड एअरजेल फायबरमध्ये **उत्कृष्ट थर्मल इन्सुलेशन** आहे आणि ते यांत्रिकरित्या मजबूत देखील आहे.

डार्क एनर्जी

- डार्क एनर्जी हे **ऊर्जेचे एक काल्पनिक स्वरूप** आहे जे गुरुत्वाकर्षणाच्या विरुद्ध वागण्यासारखे नकारात्मक, तिरस्करणीय दबाव आणते.

- यामुळे आपल्या विश्वाच्या विस्ताराचा वेग कमी होण्याऐवजी कालांतराने वेगवान होत आहे.
- बिग बॅंगमध्ये सुरू झालेल्या विश्वाकडून कोणाची अपेक्षा असू शकते याच्या विरुद्ध आहे.

डीप फेक्स

- इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाने सोशल मीडिया कंपन्यांना माहिती तंत्रज्ञान (मध्यस्थ मार्गदर्शक तत्त्वे आणि डिजिटल मीडिया एथिक्स कोड) नियम, 2021 चे पालन करण्यासाठी आणखी एक सल्ला पाठवला आहे.
- आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सने बनवलेल्या लोकांच्या बनावट 'डीपफेक' क्लिपवर सोशल मीडिया कंपन्यांना अधिक सक्तीने कारवाई करण्यासाठी या सल्ल्याचा उद्देश आहे.

डीप फेक्स बदल

- डीपफेक हे व्हिडिओ, चित्रे आणि ऑडिओच्या स्वरूपात बनावट सामग्री आहेत जी शक्तिशाली कृत्रिम बुद्धिमत्ता साधने वापरून तयार केली जातात.
- "डीपफेक" या शब्दाचा मूळ 2017 मध्ये शोधला जाऊ शकतो जेव्हा रेडिट वापरकर्त्यांनी "डीपफेक" या वापरकर्तानावासह, सेलिब्रिटींचे स्पष्ट व्हिडिओ पोस्ट केले.
- तंत्रज्ञानामध्ये जनरेटिव्ह अॅडव्हर्सरियल नेटवर्क (GAN) नावाच्या मशीन लर्निंग तंत्राचा वापर करून प्रतिमा आणि व्हिडिओ सुधारणे किंवा तयार करणे समाविष्ट आहे.
- हे AI-चालित सॉफ्टवेअर स्त्रोत सामग्रीवरून विषयांच्या हालचाली आणि चेहर्यावरील हावभाव शोधते आणि शिकते आणि नंतर ते दुसऱ्या व्हिडिओ किंवा इमेजमध्ये डुप्लिकेट करते.

इन्व्हेस्टिगेटिंग मून (SLIM) अंतराळयानासाठी स्मार्ट लँडर

- SLIM हे जपान एरोस्पेस एक्सप्लोरेशन एजन्सी (JAXA) द्वारे तानेगाशिमा स्पेसपोर्टवरून तयार केलेले आणि प्रक्षेपित केलेले अंतराळयान आहे.
- त्याचे वजन फक्त 590 किलो होते
- SLIM हे XRISM, पुढील पिढीतील एक्स-रे स्पेस टेलिस्कोप, H-2A रॉकेटवर एकत्रितपणे प्रक्षेपित करण्यात आले.

एक्सपोसॅट

- भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) PSLV-C58 एक्स-रे पोलारिमीटर उपग्रह (XPoSat) मोहीम प्रक्षेपित करणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- XPoSat हा खगोलीय स्त्रोतांपासून क्ष-किरण उत्सर्जनाच्या अंतराळ-आधारित ध्रुवीकरण मोजमापांमध्ये संशोधन करणारा इस्रोचा पहिला समर्पित वैज्ञानिक उपग्रह आहे.
- यात दोन पेलोड असतात - POLIX (क्ष-किरणांमध्ये पोलारिमीटर इन्स्ट्रुमेंट) आणि XSPECT (क्ष-किरण स्पेक्ट्रोस्कोपी आणि वेळ).
- POLIX हे रमण संशोधन संस्थेने विकसित केले आहे आणि XSPECT हे URSC, बेंगळूरुच्या अंतराळ खगोलशास्त्र गटाने विकसित केले आहे.

संरक्षण बातम्या

भारतीय नौदलाने अॅडमिरलसाठी नवीन इपॉलेटचे अनावरण केले

- नौदलाने नौदलाच्या झेंड्यातून काढलेल्या आणि छत्रपती शिवाजींच्या राजमुद्राने प्रेरित असलेल्या नवीन डिझाइनमधील अष्टकोनासह अॅडमिरलसाठी इपॉलेटच्या नवीन डिझाइनचे अनावरण केले.
- नवीन डिझाईन "इपॉलेट" आहे आणि "गुलामी ची मानसिकता दूर करण्याचा संकल्प" याचा पुनरुच्चार करते.
- नवीन इपॉलेट मध्ये सोनेरी नेव्ही बटण टॉप आहे, त्यानंतर एक अष्टकोनी, एक भारतीय तलवार आणि एक दुर्बिणी क्रॉस केली आहे, त्यानंतर रॅक दर्शविणारे तारे आहेत.

अहवाल व निर्देशक बातम्या

शेतीचे संकट तरुणांना बेकायदेशीर स्थलांतर करण्यास भाग पाडत आहे

- अस्थिर हवामान पद्धती आणि हवामानातील बदलापासून ते पिकांच्या घसरत्या किमती आणि वाढत्या उत्पादन खर्चापर्यंत, कृषी क्षेत्रासमोर प्रचंड आव्हाने आहेत.
- हे संकट तरुणांना विशेषतः गंभीरपणे भेडसावत आहे, अनेकांना बेकायदेशीर स्थलांतराच्या धोकादायक मार्गाकडे ढकलत आहे.

निर्गमनाची कारणे:

- **घटत चाललेला नफा:** बाजारातील अयोग्य पद्धती आणि अस्थिर किंमती यांसारख्या कारणांमुळे कृषी उत्पन्नात घट झाल्यामुळे अनेक तरुण शेतकऱ्यांची आर्थिक संभावना अंधकारमय झाली आहे.
- **मर्यादित संधी:** ग्रामीण भागात रोजगाराच्या पर्यायी संधींचा अभाव, अनेकदा मर्यादित पायाभूत सुविधा आणि शिक्षण यामुळे परदेशात हिरवीगार कुरण शोधण्याचा दबाव वाढतो.
- **कर्जाचा बोजा:** अनेक तरुण शेतकऱ्यांना त्यांच्या कुटुंबाकडून अपंग कर्जे वारशाने मिळतात, ज्यामुळे आर्थिक ताण वाढतो आणि स्थलांतर हा एकमेव सुटकेचा मार्ग वाटतो.
- **अधिक चांगल्या जीवनाची इच्छा:** उच्च वेतन, उत्तम राहणीमान आणि विकसित देशांमधील शिक्षण आणि आरोग्यसेवेचा आकडा हे उज्वल भविष्यासाठी आतुर असलेल्या तरुणांसाठी एक शक्तिशाली चुंबक म्हणून काम करते.

विविध बातम्या

सुशासन दिन

- दरवर्षी 25 डिसेंबर रोजी सुशासन साजरा केला जातो.
- नागरिकांना, विद्यार्थ्यांना, जे देशाचे भविष्य आहेत, त्यांना सरकारच्या जबाबदाऱ्या आणि कर्तव्ये ज्या पूर्ण करणे आवश्यक आहे त्याबद्दल माहिती देणे हा या दिवसाचा उद्देश आहे.
- भारताचे माजी पंतप्रधान अटलबिहारी वाजपेयी यांच्या जयंतीनिमित्त हा दिवस साजरा केला जातो.

वीर बाल दिवस

- 10 वे आणि शेवटचे शीख 'गुरू' गुरु गोविंद सिंग यांच्या पुत्रांच्या शौर्याला आणि हौतात्म्याला श्रद्धांजली अर्पण करण्याच्या कार्यक्रमात पंतप्रधान सहभागी होतील.
- केंद्र सरकारने देशभरात अनेक सहभागी कार्यक्रमांचे आयोजन केले असून या दिवसाला "वीर बाल दिवस" असे नाव देण्यात आले आहे.
- देशभरातील शाळा आणि बालसंगोपन संस्थांमध्ये 'साहिबजादे' (गुरु गोविंद सिंग यांचे शहीद पुत्र) यांच्या जीवनकथेची आणि बलिदानाची माहिती देणारे डिजिटल प्रदर्शनही प्रदर्शित केले जाईल.

महत्त्वाचे मुद्दे

- पंतप्रधानांनी गुरु गोविंद सिंग यांचे पुत्र साहिबजादास बाबा जोरावर सिंग जी आणि बाबा फतेह सिंग जी

यांच्या हौतात्म्याचे प्रतीक म्हणून "वीर बाल दिवस" साजरा करण्याची घोषणा केली.

- **वीर बाल दिवस** आपल्याला भारत आणि त्याची ओळख काय आहे हे सांगतो आणि दरवर्षी वीर बाल दिवस आपल्याला आपला भूतकाळ ओळखण्यासाठी आणि आपले भविष्य घडवण्याची प्रेरणा देईल.
- यामुळे आपल्या तरुण पिढीच्या ताकदीचीही सर्वांना आठवण होईल.

पश्चिम अंटार्क्टिक बर्फाचा शीट

- **अंटार्क्टिक ऑक्टोपस**च्या अनुवांशिक विश्लेषणातून असे दिसून आले आहे की **पश्चिम अंटार्क्टिक बर्फाचा शीट (WAIS)** शेवटच्या आंतरग्लेशियल दरम्यान सुमारे 1,29,000 ते 1,16,000 वर्षांपूर्वी कोसळला होता जेव्हा तापमान औद्योगिक पूर्व पातळीपेक्षा फक्त 1 डिग्री सेल्सियस जास्त होते.
- निष्कर्ष असे सूचित करतात की WAIS कोसळणे आणि परिणामी समुद्र पातळी वाढणे अगदी किमान तापमान वाढल्यामुळे होऊ शकते.
- एकूण WAIS कोसळल्याने विनाशकारी जागतिक परिणाम होतील - यामुळे **जागतिक समुद्र पातळी अंदाजे 3 ते 5 मीटरने** वाढू शकते.

ऍपलच्या अलर्टनंतर पत्रकारांच्या फोनवर पेगासस स्पायवेअर सापडले

- भारतातील अनेक पत्रकारांच्या फोनवर **पेगासस स्पायवेअर**च्या अलीकडील शोधांमुळे गोपनीयता, प्रेस स्वातंत्र्य आणि राष्ट्रीय सुरक्षेबाबत मोठी चिंता निर्माण झाली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- **अॅन्टिस्टी इंटरनॅशनलच्या सिव्युरिटी लॅबने** जाहीर केले की या वर्षी **द वायर न्यूज वेबसाइटचे संस्थापक संपादक सिद्धार्थ वरदराजन** आणि भारतातील आणखी एका पत्रकाराला **पेगासस स्पायवेअरने लक्ष्य** केले आहे.
- **पत्रकारांना ऍपल कडून एक अलर्ट प्राप्त झाला** होता की त्यांना "राज्य प्रायोजित हॅकिंग" द्वारे लक्ष्य केले जात आहे, त्यानंतर त्यांनी त्यांचे फोन ना-नफा चाचणीसाठी प्रदान केले.

बद्दल:

- पेगासस हे एक अत्याधुनिक इस्रायली-निर्मित सॉफ्टवेअर आहे जे आक्रमणकर्त्यांना दूरस्थपणे संदेश, कॉल, ईमेल आणि स्थान माहितीसह फोनच्या डेटामध्ये प्रवेश करण्यास अनुमती देते.

- पेगासस हल्ल्याला “शून्य क्लिक हल्ला” असेही म्हणतात.

बातमीतील व्यक्ती: विजयकांत

- तमिळनाडूतील लाखो लोकांची मने जिंकण्यासाठी पडद्याआड गेलेले करिष्माई अभिनेते आणि **प्रभावशाली राजकारणी विजयकांत** यांचे वयाच्या 71 व्या वर्षी निधन झाले.
- त्यांचा **जन्म मदुराई येथे मुथुरामन** म्हणून झाला
- विजयकांतने **1976 मध्ये अभिनय क्षेत्रात पदार्पण** केले आणि **अॅक्शन-ओरिएंटेड भूमिकांमध्ये** सशक्त कामगिरीसह त्वरीत स्टारडम बनले.
- अॅक्शन चित्रपट आणि परोपकारी कार्यासाठी ओळखले जाणारे विजयकांत यांनी **2005 मध्ये सत्ताधारी द्रविड मुन्नेत्र कळघम (DMK) आणि ऑल इंडिया अण्णा द्रविड मुन्नेत्र कळघम (AIADMK) यांना पर्याय म्हणून** देसिया **मुरपोक्कू द्रविड कळघम (DMDK) ला**च केले.

11व्या शतकातील जैन शिल्पे म्हैसूर जिल्ह्यात सापडली

- म्हैसूर जिल्ह्यातील वरुणा गावात** 11व्या शतकातील तीन जैन शिल्पे सापडली आहेत.
- वरुण, वरकोडू आणि वाजमंगला** यांचा समावेश असलेल्या संपूर्ण पट्ट्यात पूर्वी जैन केंद्रांची भरभराट होती.

जैन धर्माबद्दल

- जैन धर्म हा एक प्राचीन धर्म आहे जो **तत्त्वज्ञानात मूळ आहे जो मुक्तीचा मार्ग शिकवतो** आणि सर्व जिवंत प्राण्यांना शिस्तबद्ध अहिंसेद्वारे आध्यात्मिक शुद्धता आणि आत्मज्ञानाचा मार्ग शिकवतो.
- 6व्या शतकात जैन धर्माला प्रसिद्धी** मिळाली, जेव्हा भगवान महावीरांनी धर्माचा प्रचार केला.
- तेथे 24 महान शिक्षक होते, त्यापैकी शेवटचे **भगवान महावीर** होते.

Adda247

Maharashtra ka mahapack

**Live classes, Test series
Recorded videos, E-books**

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर परिषद, जिल्हा परिषद ,SSC & ALL OTHER STATE EXAM